Eiropas Parlaments
2024-2029

Zivsaimniecības komiteja

2025/2011(INI)

22.04.2025

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par zivsaimniecības pārvaldības metodēm jutīgu sugu aizsardzībai, cīņai pret invazīvām sugām un vietējās ekonomikas labumam
(2025/2011(INI))

Zivsaimniecības komiteja

Referents: André Rodrigues

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 7

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU 9

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par zivsaimniecības pārvaldības metodēm jutīgu sugu aizsardzībai, cīņai pret invazīvām sugām un vietējās ekonomikas labumam
(2025/2011(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 43. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku (KZP)[1],

– ņemot vērā Padomes 2009. gada 20. novembra Regulu (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 22. oktobra Regulu (ES) Nr. 1143/2014 par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību[3] (Invazīvo sugu regula),

– ņemot vērā Starptautisko Konvenciju par kuģu balasta ūdeņu un nosēdumu kontroli un apsaimniekošanu,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Zivsaimniecības komitejas ziņojumu (A10-0000/2025),

A. tā kā ES jau sen ir atzinusi ilgtspējīgas zivsaimniecības un zvejniecības pārvaldības pieeju nozīmi jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, jutīgu sugu aizsardzībā, vietējās ekonomikas atbalstīšanā un pārtikas nodrošinājuma garantēšanā;

B. tā kā invazīvas svešzemju sugas (ISS) ir viens no bioloģiskās daudzveidības zuduma virzītājspēkiem, jo tās negatīvi ietekmē zvejniecību, akvakultūru un ekosistēmu funkcijas un var kaitēt cilvēku veselībai un biodrošībai;

C. tā kā ES ir pieņēmusi vairākus pasākumus, lai kartētu un novērstu ISS izplatīšanos, jo īpaši ISS regulu, ar ko tiek izveidots saraksts ar sugām, kuras rada bažas Savienībai, un tiek īstenoti kontroles pasākumi;

D. tā kā Eiropas svešzemju sugu informācijas tīkls (*EASIN*) pašlaik uzrauga 12 423 svešzemju sugu dažādās vidēs, no kurām 1440 (11,6 %) ir jūras sugas; tā kā no kopš 2019. gada 53 % Eiropas jūras piekrastu saskaras ar ISS spiedienu, kas atkarībā no reģiona ievērojami atšķiras (33 % Baltijas jūrā, 100 % Melnajā jūrā, 98 % Vidusjūrā un 25 % Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā);

[1] OV L 354, 28.12.2013., 22. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] OV L 343, 22.12.2009., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.
[3] OV L 317, 4.11.2014., 35. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.

E. tā kā klimata pārmaiņas, jo īpaši okeānu sasilšana, un preču un cilvēku pārvietošanās pieaugums ir galvenie ISS ieviešanās virzītājspēki un var pastiprināt to ietekmi uz jutīgām sugām, ekosistēmām un līdz ar to arī uz zvejas darbībām;

F. tā kā, lai cīnītos pret ISS, ir vajadzīga arī stingra starptautiska rīcība; tā kā Konvencijā par bioloģisko daudzveidību (KBD) ISS ir atzīts par transversālu jautājumu un Kuņminas-Monreālas globālā biodaudzveidības satvara (GBS) mērķis ir līdz 2030. gadam vismaz par 50 % samazināt ISS ieviešanos un iemitināšanos,

Jutīgas sugas: okeānu noturības rādītāji

1. uzsver jutīgu sugu kā jūras ekosistēmu stāvokļa rādītāju unikālo nozīmi un vides, ekonomiskos un sociālos ieguvumus, kas izriet no to aizsardzības un saglabāšanas;

2. mudina Komisiju un dalībvalstis veicināt tādas zivsaimniecības pārvaldības pieejas, kurās par prioritāti noteikta jutīgu sugu saglabāšana, tostarp pienācīgi īstenojot ES mērķus attiecībā uz aizsargājamām jūras teritorijām un pastiprinot kritisko dzīvotņu aizsardzību;

3. aicina Komisiju un dalībvalstis pilnībā izmantot KZP instrumentus, jo īpaši tehniskos pasākumus, lai risinātu zivsaimniecības mijiedarbības problēmu un uzlabotu jutīgu sugu aizsardzību;

4. atgādina, cik svarīgi ir dati, kas savākti saskaņā ar KZP, lai pienācīgi noteiktu zivsaimniecības ietekmi uz jutīgām sugām;

5. uzsver, ka ir svarīgi visos attiecīgajos tiesību aktu priekšlikumos pastiprināt jutīgu sugu aizsardzību un atjaunošanu, attiecinot to ne tikai uz tiem, kas ir tieši saistīti ar KZP;

Invazīvās sugas: *draudi mūsu okeāniem un ekonomikai*

6. uzsver, ka ISS apdraud zvejniecību un akvakultūru, vietējo jūras bioloģisko daudzveidību un ekosistēmas, tādējādi ietekmējot zvejnieku un piekrastes kopienu ienākumus;

7. atgādina, ka ES ir stingri reglamentētas 88 ISS, tostarp 47 dzīvnieku sugas un 41 augu suga, kas rada bažas Savienībai;

8. pauž nožēlu par to, ka pašreizējā to sugu sarakstā, kas rada bažas Savienībai, nav pilnībā atzīts ISS apdraudējums ES zvejniecībai, akvakultūrai un jūras videi — pašlaik sarakstā ir iekļautas tikai divas jūras sugas (*Plotosus lineatus* un *Rugulopteryx okamurae*); aicina to uzlabot, pamatojoties uz jaunākajiem zinātniskajiem ieteikumiem un riska novērtējumiem;

9. pauž nožēlu par to, ka trūkst īpašu jūras ISS uzraudzības programmu, un aicina uzlabot monitoringa metodes un saskaņot rādītājus visā ES, kā arī palielināt tehnisko un finansiālo atbalstu;

10. iesaka izstrādāt robežvērtību noteikšanas metodiku un vērtības visiem Eiropas jūras reģioniem un apakšreģioniem, ņemot vērā ietekmi uz zivsaimniecību, ceļu

pārvaldāmību un nepieciešamību īstenot Balasta ūdeņu apsaimniekošanas konvenciju un piemērot korpusa apaugšanas vadlīnijas;

11. uzsver iespējamo saikni starp ISS, kas ieviesti sauszemes un saldūdens ekosistēmās, un ISS okeānos un jūrās, un to ietekmi uz zvejniecību un akvakultūru; aicina Komisiju izstrādāt visaptverošu stratēģiju šā jautājuma risināšanai;

12. uzsver to, ka holistiska, preventīva un uz dažādiem vektoriem balstīta pārvaldības pieeja ir absolūta prioritāte efektīvā cīņā pret svešzemju jūras sugām; mudina dalībvalstis plašāk izmantot potenciālo scenāriju analīzi un inovatīvus tehniskos paņēmienus, piemēram, *eDNA*, mākslīgo intelektu un automatizētu uzraudzību, kā arī zvejniekus, piekrastes kopienas un amatierzinātni kā instrumentus, ar kuriem noteikt prioritātes jaunām, topošām un augsta riska ISS zvejniecībā un akvakultūrā;

13. aicina dalībvalstis stiprināt saziņu, koordināciju un sadarbību, lai īstenotu ātras reaģēšanas pasākumus jūras ISS agrīnai atklāšanai un ātrai izskaušanai, kā arī pārvaldīt jau plaši izplatītās sugas;

14. uzsver, ka jo īpaši Vidusjūra ir karstais punkts, kurā atrodas vairāk ISS nekā jebkurā citā jūrā visā pasaulē, un tam ir būtiska ietekme uz zvejniecības un akvakultūras nozarēm, tāpēc tai ir jāpievērš īpaša uzmanība;

15. uzsver *EASIN* ziņošanas sistēmas nozīmi, jo īpaši savlaicīgai un visaptverošai ziņošanai par jauniem atklājumiem, izskaušanas pasākumiem un atklāšanai oficiālo kontroļu laikā; mudina dalībvalstis uzlabot sistēmu, sniedzot papildu informāciju, jo īpaši izplatības datus, it sevišķi izmantojot zvejnieku sniegto informāciju;

16. atgādina par ISS starptautisko dimensiju un ierosina ES pastiprināt savas darbības šajā jomā, izmantojot reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas saistībā ar KBD un GBS, un aicina ES uzlabot kolaboratīvu zināšanu apmaiņu ar citām valstīm un savstarpēju mācīšanās apmaiņu ar citām valstīm;

Piekrastes kopienu iespējas un problēmas

17. uzsver, ka ISS ir būtiski negatīva ietekme uz zivsaimniecības, akvakultūras, piekrastes kopienu un citām saimnieciskajām darbībām; uzskata, ka ir būtiski ņemt vērā ne tikai bioloģiskās daudzveidības izzušanu un ietekmi uz ekosistēmām, bet ISS radītas plašākas sociālās, ekonomiskās un kultūras sekas, lai efektīvi novērstu jaunu invāziju un īstenotu sekmīgus to ietekmes mazināšanas pasākumus;

18. aicina izstrādāt izpratnes veicināšanas kampaņas, lai informētu un iesaistītu zvejniekus, zivsaimniecības nozares ieinteresētās personas un plašu sabiedrību par ISS ieviešanos, atklāšanu un ietekmi;

19. aicina sniegt finansiālu atbalstu jūras ekosistēmu aizsardzībai un jutīgu sugu saglabāšanai, kā arī ISS informācijas, uzraudzības un agrīnās brīdināšanas sistēmām reģionālā, valsts un ES līmenī, ņemot vērā pozitīvo ietekmi gan uz zivsaimniecību, gan bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;

20. atgādina Komisijai, ka tālākie reģioni ir svarīgas drošības zonas jutīgām jūras sugām, vienlaikus būdami arī ļoti neaizsargāti pret ISS; aicina atzīt to, cik svarīgi ir aizsargāt šīs

jutīgās sugas un apkarot ISS šajos reģionos, un uzsver ilgtspējīga ekotūrisma potenciālu kā līdzekli jūras ekosistēmu aizsardzībai, kas vienlaikus sniedz tiešus ieguvumus zvejniecības un akvakultūras nozarēm;

°

° °

21. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Šajā ziņojumā risinātas būtiskas un savstarpēji saistītas problēmas, kas saistītas ar jutīgu jūras sugu aizsardzību, invazīvo svešzemju sugu (ISS) pieaugošā apdraudējuma novēršanu un to, ka šie centieni pozitīvi ietekmē vietējo ekonomiku, jo īpaši zvejniecības un akvakultūras nozarēs.

Ņemot vērā Eiropas Savienības ilglaicīgo apņemšanos attiecībā uz ilgtspējīgu zvejniecības pārvaldību un tās lomu jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, jutīgu sugu aizsardzībā, piekrastes kopienu atbalstīšanā un pārtikas nodrošinājuma garantēšanā, tajā arī ir norādīts, ka attiecībā uz jūras ISS ir ievērojami mazāk datu par to klātbūtni un ES un dalībvalstīm radīto apdraudējumu nekā attiecībā uz ISS citās ekosistēmās.

Ziņojumā uzsvērts, ka jutīgām sugām ir būtiska nozīme, jo tās ir būtiski jūras ekosistēmu veselības rādītāji un to aizsardzībai ir vides, ekonomiskā un sociālā vērtība. Ziņojums mudina Komisiju un dalībvalstis par prioritāti noteikt šo sugu saglabāšanu, izmantojot stingras zivsaimniecības pārvaldības pieejas, pilnībā īstenojot aizsargājamo jūras teritoriju mērķus un pastiprinot kritiski svarīgu dzīvotņu aizsardzību.

Tajā arī ir uzsvērts, ka ir pilnībā jāizmanto kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) satvarā pieejamie instrumenti, jo īpaši tehnisko pasākumu regula, lai mazinātu zvejniecības mijiedarbību ar jutīgām sugām, un uzsver to, cik svarīgi ir KZP satvarā savāktie dati, lai precīzi novērtētu zivsaimniecības ietekmi, un aicina visos attiecīgajos tiesību aktu priekšlikumos integrēt jutīgu sugu aizsardzību un atjaunošanu.

Kaut arī ziņojumā ir pieņemts zināšanai pašreizējais saraksts ar ISS, kas rada bažas Savienībai, tajā tomēr pausta nožēla, ka šis saraksts pienācīgi neatspoguļo būtisko apdraudējumu, ko ISS rada ES jūras videi, un tiek aicināts stāvokli steidzami labot, pamatojoties uz jaunākajiem zinātniskajiem pierādījumiem un riska novērtējumiem.

Ziņojumā arī uzsvērtas nepilnības īpašās jūras ISS monitoringa programmās un atbalstītas uzlabotas monitoringa metodes un rādītāju saskaņošana visā ES. Ziņojumā ir ieteikts izstrādāt robežvērtību noteikšanas metodiku un rādītājus visiem Eiropas jūras reģioniem, apsverot ceļu pārvaldāmību un Balasta ūdeņu konvencijas efektīvu izpildi.

Ziņojumā arī uzsvērta klimata pārmaiņu un globālās kustības pieaugošā loma svešzemju sugu ieviešanās un izplatīšanās veicināšanā, tādējādi pastiprinot to ietekmi uz jutīgām sugām un ekosistēmām, kas tieši ietekmē zvejas darbības.

Visbeidzot, tajā ir atzītas ISS problēmas starptautiskā dimensija un ES apņemšanās saistībā ar Konvenciju par bioloģisko daudzveidību (KBD) un Kuņminas-Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru (GBS).

Pēdējā iedaļā galvenā uzmanība ir pievērsta piekrastes kopienu iespējām un problēmām. Tajā uzsvērts, ka ISS ne tikai kaitē bioloģiskajai daudzveidībai, bet arī zvejniecībai, akvakultūrai un citām ekonomiskām, sociālām un kultūras darbībām, un akcentēts tas, ka ir vajadzīga visaptveroša izpratne par ISS ietekmi uz ekonomiku, ekosistēmu pakalpojumiem un bioloģisko daudzveidību, lai efektīvi novērstu jaunu invāziju un īstenotu ietekmes mazināšanas pasākumus.

Ziņojumā tiek pausts aicinājums izstrādāt izpratnes veicināšanas kampaņas, kas vērstas uz

zvejniekiem, plašu sabiedrību un ieinteresētajām personām, lai uzlabotu izpratni par ISS ieviešanos, atklāšanu un ietekmi, un aicinājums sniegt finansiālu atbalstu jūras ekosistēmu un jutīgu sugu aizsardzībai, kā arī reģionālām, valstu un Eiropas mēroga ISS informācijas, uzraudzības un agrīnās brīdināšanas sistēmām, atzīstot to divējādo ieguvumu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un zivsaimniecībai.

Visbeidzot, ziņojumā atzīta tālāko reģionu īpašā neaizsargātība pret ISS un jutīgu sugu nozīme to jūras vidē, un pausts aicinājums atzīt to, cik svarīgi ir risināt abus jautājumus šajos reģionos, un uzsvērts ilgtspējīga ekotūrisma potenciāls veicināt jūras ekosistēmu saglabāšanu, sniedzot tiešu labumu zvejniecībai un akvakultūrai.

Visbeidzot, šā ziņojuma mērķis ir veicināt rīcību un tajā tiek aicināts īstenot integrētāku, zinātniski pamatotāku un sadarbīgāku pieeju, atzīstot steidzamo nepieciešamību risināt šīs savstarpēji saistītās problēmas un šo problēmu sarežģītību.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU

Saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu referents apliecina, ka, gatavojot ziņojuma projektu, pirms tā pieņemšanas komitejā viņš ir saņēmis pienesumu no šādām vienībām vai personām:

Vienība un/vai persona
Ana Cristina Cardoso (PhD), Scientific Officer, European Commission, Joint Research Centre, Directorate D – Sustainable Resources, Unit D.02 Ocean and Water

Par šī saraksta sagatavošanu ir atbildīgs vienīgi referents.

Ja fiziskas personas sarakstā ir identificētas ar vārdu, amatu vai ar abiem, referents apliecina, ka viņš ir iesniedzis attiecīgajām fiziskajām personām Eiropas Parlamenta paziņojumu par privātumu Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kurā ir izklāstīti nosacījumi, kas attiecas uz to personas datu apstrādi, un ar šādu apstrādi saistītās tiesības.